

(၂၀၁၉) ခုနှစ် ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်ပပျောက်ရေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း

မကွေးမြို့

၂၀၁၉ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၀)ရက်

- နှစ်စဉ် အောက်တိုဘာလရဲ့ဒုတိယပတ် ကြာသပတေးနေ့ကို “ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်ပပျောက်ရေးနေ့” အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအားလုံးမှာ နှစ်စဉ်ကျင်းပခဲ့ရာ မြန်မာ နိုင်ငံတွင်လည်း သက္ကရာဇ် (၂၀၀၀)ပြည့်နှစ်မှစပြီး ကျင်းပခဲ့ကြပါတယ်။
- ကျင်းပရခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ မျက်စိကွယ်ခြင်းနှင့် အမြင်အာရုံချို့ယွင်းခြင်းများသည် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပြဿနာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိရှိနားလည်ပြီး ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနအပါအဝင် အခြားသောဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများအားလုံးက ပြည်သူလူထုနှင့် အတူ တက်ညီလက်ညီပူးပေါင်းပြီး မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်လာစေရန်နှင့် ကာကွယ်ကုသ၍ရနိုင်သော မျက်စိရောဂါများမှ မျက်မမြင် ဖြစ်ပွားမှု လျော့နည်းပပျောက်သွားစေဖို့ဖြစ်ပါတယ်။
- “ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်ပပျောက်ရေးနေ့” အထိမ်းအမှတ် ဗဟိုအဆင့်အခမ်းအနားကို မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး၊ မကွေးမြို့တွင် ကျင်းပလျက်ရှိပြီး အခြားတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များမှာလည်း “ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်ပပျောက်ရေးနေ့” အခမ်းအနားများကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း ကျင်းပလျက်ရှိ ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အမျိုးသားအမြင်သန်စွမ်းရေး (Vision 2020) မျှော်မှန်းချက်အစီအစဉ်ကို သက္ကရာဇ် (၂၀၀၀)ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁၁)ရက်နေ့မှစတင်၍ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါတယ်။
- ထိုအစီအစဉ်၏ အဓိကရည်မှန်းချက်အနေဖြင့် သက္ကရာဇ် (၂၀၂၀)ပြည့်နှစ်တွင် ကာကွယ်ကုသလို့ ရတဲ့ မျက်စိကွယ်ခြင်းများ ကင်းစင်ပပျောက်စေရန်နှင့် မျက်စိကွယ်သည့်နှုန်း (၀.၅%) အောက် လျော့ကျစေရန်ဖြစ်ပါတယ်။
- အဆိုပါရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီအောင်မြင်စေရန်အတွက် သက္ကရာဇ် (၂၀၂၀) ပြည့်နှစ်တွင် ပဏာမ မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို တစ်နိုင်ငံလုံး လွှမ်းခြုံမိစေရန်၊ အတွင်းတိမ် ခွဲစိတ်မှုနှုန်းကို လူတစ်သန်းလျှင်အနည်းဆုံး (၃,၀၀၀)အထိ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့်

အတွင်းတိမ်ခွဲစိတ်ရာတွင် မျက်တွင်းမှန် (Intraocular Lens) ထည့်သည့်နှုန်း အနည်းဆုံး (၉၀%) အထိ ပြည့်မီနိုင်ရန် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

- ပဏာမ မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းအနေနဲ့ တစ်နိုင်ငံလုံး လွှမ်းခြုံဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အတွက် မျက်ခမ်းစပ်နှင့်မျက်မမြင်ကာကွယ်ရေး စီမံကိန်းဌာနခွဲများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးမှာ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သွားရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- ဒီလိုဆောင်ရွက်ရာမှာ သက်ဆိုင်ရာနှီးနွယ်ဌာနတွေဖြစ်တဲ့ ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ ကျန်းမာရေး လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာနတွေရဲ့ ဟန်ချက်ညီညီ ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်နေမှုများကြောင့် မကြာမီကာလမှာ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား ကျေးလက်ဒေသတွေအထိ မျက်စိကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုတွေကို ခံယူရရှိနိုင်ကြတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ယခုနှစ်ရဲ့ ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်ပပျောက်ရေးနေ့ဆောင်ပုဒ်ကတော့ “Vision First” “အမြင်အာရုံ ကောင်းစေဖို့ ဦးစားပေးကာဆောင်ရွက်စို့” ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ မျက်စိကျန်းမာရေး အမြင်အာရုံကောင်းမွန်စေရန် ဦးစားပေးကာ မျက်စိစမ်းသပ်ကြရန်နှင့် လိုအပ်လျှင် ကုသမှုခံယူ ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီး၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အမြင်အာရုံချို့တဲ့သူပေါင်း (၂၄၆)သန်းနှင့် မျက်စိကွယ်သူပေါင်းမှာ (၃၉)သန်းခန့်ရှိရာ ၎င်းတို့၏ (၆၅%) မှာ အသက် (၅၀) နှစ်နှင့်အထက်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါတယ်။ အမြင်အာရုံချို့တဲ့သူများ၏ (၉၀%) မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများမှဖြစ်ပြီး (၈၀%) မှာ ကာကွယ်ကုသ၍ရနိုင်တာကို သိရှိရပါတယ်။
- ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ကောက်ယူခဲ့တဲ့ အမျိုးသားအဆင့် မျက်မမြင်ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း စစ်တမ်း (National Blindness Survey) အရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသက် (၅၀)နှစ်နှင့်အထက် ပြည်သူများအကြား တွင် မျက်မမြင်ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း (၂.၉%) ရှိပြီး အဓိကမျက်စိမမြင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သော ရောဂါ များမှာ အတွင်းတိမ်ရောဂါ၊ မျက်မှန်လိုအပ်ခြင်း၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း၊ ရေတိမ်ရောဂါနှင့် ဆီးချို၊ သွေးတိုးရောဂါကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရောဂါများဖြစ်ပြီး အတွင်းတိမ်ရောဂါမှာ မျက်စိကွယ်ခြင်း အားလုံးရဲ့ (၇၀%) ခန့်တွေ့ရှိရပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် မျက်စိအတွင်းတိမ်ရောဂါကို ထိထိရောက် ရောက် ကုသမှုပေးနိုင်လျှင် မျက်မမြင်လျော့နည်းရေးကို ဦးတည်ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်မှာဖြစ် ပါတယ်။

- ယခုလက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျက်စိဆရာဝန်ဦးရေပေါင်း (၃၉၀)ဦးခန့်ရှိနေပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် လူဦးရေ (၁)သိန်းခွဲတွင် မျက်စိဆရာဝန် (၁)ဦးနှုန်းဖြင့် စောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။
- WHO ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ အတွင်းတိမ်ခွဲစိတ်မှုနှုန်း(Cataract Surgical Rate) မှာ လူဦးရေ (၁)သန်းလျှင် (၃,၀၀၀)သတ်မှတ်ထားရာ ယခုအခါတွင် အတွင်းတိမ်ခွဲစိတ်မှုနှုန်းမှာ (၂၀၁၈) ခုနှစ်တွင် (၂,၂၈၀)အထိ တိုးတက်လာပြီဖြစ်ပါတယ်။
- ပြည်သူလူထုအား ပဏာမမျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ပိုမိုစောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ရန် အတွက် မျက်စိဆရာဝန်များနှင့် မျက်မှန်ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းများ ပိုမိုမွေးထုတ်ပေးနိုင်ရန် စီစဉ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျက်ခမ်းစပ်ရောဂါဟာ WHO ရဲ့ (Elimination Criteria for Trachoma) သတ်မှတ်ချက်ဖြစ်တဲ့ (၁)နှစ်မှ (၉)နှစ်အထိ ကလေးများတွင် ကူးစက်မျက်ခမ်းစပ်ဖြစ်ပွားနှုန်း (၅%)အောက်သို့ ကျဆင်းရေးနှင့် မျက်တောင်စိုက် မျက်တောင်မွှေးစူးရောဂါဖြစ်ပွားနှုန်း (၀.၁%)အောက်သို့ လျော့ကျစေရေးတို့မှာ ပြည့်မီနေပြီဖြစ်ပါတယ်။
- ဒါကြောင့် (၂၀၂၀)ပြည့်နှစ်တွင် မျက်ခမ်းစပ်ရောဂါကင်းစင်ကြောင်း ကြေငြာနိုင်ရန်အတွက် မျက်ခမ်းစပ်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း စစ်တမ်း (Trachoma Prevalence Survey) ကောက်ယူနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- နိုင်ငံတော်ရဲ့ဦးဆောင်မှု၊ ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်မှု၊ ပြည်သူအားလုံးရဲ့ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတွေကြောင့် မျက်ခမ်းစပ်လိုကူးစက်နိုင်တဲ့ မျက်စိရောဂါတွေ လျော့နည်းသွားပေမယ့် တစ်ဖက်မှာ အတွင်းတိမ်ရောဂါနှင့်အတူ ဆီးချို၊ သွေးတိုးစတဲ့ရောဂါတွေရဲ့ နောက်ဆက်တွဲ မျက်စိရောဂါတွေ ဦးမော့လာနေပါတယ်။
- ဆီးချို၊ သွေးတိုးကြောင့်ဖြစ်ပွားတဲ့ မျက်စိရောဂါများအတွက်လည်း မကူးစက်တတ်သောရောဂါများ (noncommunicable diseases) ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးစီမံချက်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- ပဏာမ မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု (Primary Eye Care) ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လွှမ်းခြုံနိုင်စေရန် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များတွင် ပဏာမ မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုသင်တန်းများ ပို့ချခြင်း၊ ကျောင်းများတွင် မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်း

နှင့် ကျေးလက်ဒေသအထိကွင်းဆင်း၍ မျက်စိကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်းတို့ကို နှစ်စဉ် တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါတယ်။

- နီးနယ်ဌာနများဖြစ်တဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေး၊ ကျောင်းကျန်းမာရေး၊ အာဟာရ၊ ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး၊ မကူးစက်တတ်သောရောဂါများ ကာကွယ်ရေးစီမံချက်စတဲ့ဌာနများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။
- ဒီနေ့ (၂၀၁၉)ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့မျက်မမြင်ပပျောက်ရေးနေ့အထိမ်းအမှတ် ဗဟိုအဆင့်အခမ်းအနား ကို မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးမြို့မှာကျင်းပရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး သည် အမျိုးသားအဆင့် မျက်မမြင်ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းစစ်တမ်း (National Blindness Survey) အရ အသက် (၅၀)နှစ်နှင့်အထက် မျက်မမြင်ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းမှာ (၅.၃%)ထိ မြင့်မားတဲ့ ဒေသဖြစ်ခြင်း၊ ကူးစက်မျက်ခမ်းစပ်ရောဂါ အဖြစ်များခဲ့တဲ့ဒေသဖြစ်ခြင်း စတာတွေကြောင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး အတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် မျက်စိကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်တဲ့ အသိပညာဗဟုသုတများ ပိုမိုတိုးပွားလာစေရန်အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။
- ယခု အခမ်းအနားပြီးလျှင် နေ့လည်ပိုင်းမှာ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးမှ ပြည်သူများကို မျက်ခမ်းစပ်နှင့် မျက်မမြင်ကာကွယ်ရေးစီမံကိန်းမှ မျက်စိကျန်းမာရေး စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများ ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အခုလို မျက်မမြင်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဝန်ကြီးဌာန၊ မျက်မမြင်ကာကွယ်ရေးစီမံကိန်း ဌာနများ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ဆေးရုံကြီးများ၊ ခရိုင်အဆင့်ဆေးရုံကြီးများရှိ မျက်စိကု ဌာနများ၊ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနများ၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာ ရေးအဖွဲ့၊ အစိုးရမဟုတ်သော ပြည်တွင်းပြည်ပလူမှုရေးအဖွဲ့ အစည်းများအပြင် ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးမှလည်း တက်ညီလက်ညီ အရှိန်အဟုန်မြှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှသာလျှင် ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီး၏ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော (၂၀၂၀)ပြည့်နှစ်တွင် ကာကွယ်ကုသလိုရတဲ့ မျက်စိရောဂါများ လျော့နည်းပပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး အနေဖြင့်လည်း အင်တိုက်အားတိုက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်၍ မျက်စိကျန်းမာရေးကို အလေးထား ပြီး စမ်းသပ်စစ်ဆေးကုသမှုကို ခံယူကြပါရန် တိုက်တွန်းပြောကြားလိုပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း-

- မကွေးတိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာအောင်မိုးညို
- မကွေးတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ
- မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ
- မကွေးတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ
- မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ်
- မြန်မာနိုင်ငံ မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ
- လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများမှပုဂ္ဂိုလ်များ
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးမှ ဌာနကိုယ်စားလှယ်နှင့် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ
- အစိုးရမဟုတ်သောနိုင်ငံတကာလူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)